

בעצה"ת

ספר

יד מרדכי

שני חלקים

תשובות ודרשות

אוד מוצל מאש מאיש קדוש יאמר לו

הרב הגאון הצדיק מוהר"ר **מרדכי ראטטענבערג** הי"ד זצוקללה"ה

רב ואב"ד דק"ק מחזה"ד אנטווערפען יצ"ו

•

נלקט ונערך ע"י נכדי המחבר

מרדכי יצחק צוקער מרדכי ראטטענבערג

עם ציונים וביאורים מאת

מרדכי ראטטענבערג

לייקוואוד

שנת תשמ"ג לפ"ק

דעתיק) הם עלמס מחלצשין וכו'. ויהי לרנן לפני אצינו
שצמיס שאזכה לראות נפלחות צתורתו הקדושה.

והני דורש ש"ת צאהבה מוקירו ומכדו כערכו הרס

מרדכי ראטטענבערג
רצ אצ"ד פה אנטווערפטן

סימן נג

בדבר קבלת א"י מיד ממשלת בריטני

צ"ה

* בדבר שאלת התכונות ממלכת ישראל הגיעני ע"י
הנהלת וועד הפועל של מוענת גדולי התורה חוות
דעתו של הגאון המובהק הישיש מוהר"ר יהודה ל"ב
זירלסאהן שליט"א אצדק"ק קעשינוב וז"ל:

שאלה נשגבה מאד דורשת הפעם פתרונה מדורנו,
השאלה היא צדצר התכונות ממלכת ישראל, לו
גם קענה, אחרי היותינו משוללים ממנה קרוב לאלפיים
שנה, חובת אגודת ישראל צהתאס לתכליתה לפתור כזאת
רק צרות התורה, אשר תאלפנו כי עס כל הכאצ העלום על
הקענת נחלתינו מורשת אצות עלינו לקבל את עלמות הענין
צשמחה מטעמים אלה:

א) באשר כך היא ההשגחה העליונה המתגלמת ע"י
פקודת הממשלה הצריעית הן מאד כי "פלגי
מים לצ מלך ציד ה" (משלי כ"א א'), והן מאד כי צדרך
כלל אין אדם נוקף אלצטו מלמענה וכו'.

ב) שנית, עלינו להיות צעוחים כי התכונות ממלכת
ישראל קענטנה צאה הפעם צתור אותו
המשכו הנחון צצציל חלות הנס השלס של התחוללות
המהירה של ממלכת אדירה אשר תעמוד לנס עמים כחלק
מגאולתנו השלמה העחידה כמאמר הזוכר (לך דפ"ח
ע"א) דהא צרכאן דלעילא לא שריין על פתורא ריקניא ולא
צאתר ריקניא.

ג) יתכן כי כך הוא כוונת הירושלמי צרכות (פ"א ה"א)
צאמרו כך (כחילת השחר שאורה צוקע לאע

צירור וז"ן כתצ וז"ל והנה מלאתי צספר מה"ש ז"ל פעס
אחת שמעתי כי כל חליו התחתון ניתן אל הז"א ורוב
פעמים שמעתי צדקדוק שאינו רק שליס התחתון דת"ת לצד
ואינו יודע תירון כלל. והמחצר צעל משנת חסידים תפס
לשון זה ששמע רוב פעמים עיי"ש. ולפענ"ד נראה לומר
צדרך אפשר דהנהו תרי לישינו לא פליגי כלל דהנה צספר
אולרות חיים שחיצרו מאור עינינו רח"ו זלוק"ל כתצ צשער
אז"א צאמלע פ"צ וז"ל ואח"כ צאים ישסו"ת ומלצישין גם
הס את אריך מן החזה המזכר עד העיצור של אריך שהוא
יותר למטה מטע מן החלי ת"ת שלו עכ"ל, נמלאנו למדין
מדצרוו הקדושים שעיצור אז"א הוא ממולע צין חלי ת"ת
לשליס התחתון דת"ת שכן משמע מלשונו שהוא מטע למטה
מן חלי הת"ת אבל לשליס התחתון עדיין לא הגיע דאל"כ
הו"ל לסמן צדיוק שהוא צשליס התחתון. לפי"ז י"ל דלפי
שאין שיערוו מסומן צדיוק צמקום מסוים נקע לפעמים
חלי ת"ת לפי שהוא יותר משליס ולפעמים אמר שליס ת"ת
מפני שלא הגיע לחליו. ודי יאיר עיני צתורתו הקדושה.

עוד כתצ מרן ז"ל צשער ה"ל [פרק ו'] וז"ל כלל העולה
מדצרונו כי צ"פ עלאין דג"ה דעתיק מחלצשין צצ"פ
(תחאין דג"ה דעתיק הם עלמס מחלצשין צצ"פ תחאין)
[עלאין] א דח"ג דא"א שהס צ"פ ידים ומכל אלו נמשכת
הארה לצד לחו"צ דז"א, אמנס צ"פ תחאין דג"ה דעתיק
הס עלמס מחלצשין צצ"פ תחאין דח"ג דא"א שהס צ'
כתפין — עכ"ל הקדוש, ולפי פשטות לשונו הוא מוקשה
מאוד מה שכתצ דצ"פ תחאין דעתיק מחלצשין צצ"פ תחאין
דח"ג דא"א שהרי הצ"פ תחאין דג"ה דעתיק אינס מלוצשין
כלל, ונשארו למטה צצריאה תחת האצילות כדי להאיר שס
לעולם הצריאה, כמצואר צשער אז"א פ"א עיי"ש. ונראה לי
צציואר הדצר דהא דקאמר דהצ"פ תחאין דג"ה דעתיק
מחלצשין, לא על הפרקים האחרונים קאי דאלו הפרקים
צאמת אינס מחלצשין צא"א, אלא על השני שליסיס
התחתונים של שני פרקים [עלאין] דג"ה דעתיק קאי
דמאחר שהחסד וגצורה דא"א מלצישין את פרק העליון
דנלח ופרק העליון דהוד דעתיק, והחסד והגצורה צעלי
שלשה פרקים המה, נמלא שכל שליס ושלס מפרק העליון
דנלח והוד דעתיק מלוצש צפ"א דחסד וגצורה דא"א וא"כ
פירוש דצרוו הקדושים כך הוא, כי צ"פ עלאין דג"ה דעתיק
(היינו צ' שליסיס העליונים של פרקים דג"ה דעתיק)
מחלצשין צצ"פ עלאין דח"ג דא"א וכו' אמנס צ"פ תחאין
דג"ה דעתיק (היינו צ' שליסיס תחאין של צ"פ עלאין דג"ה

אגודת ישראל, בה היה חבר, כשנשאל על חוות דעתו בנדון
קבלת ארץ ישראל ביד היהודים, כאשר שאלה זו עמדה על
הפרק בזמן הכנסיה הגדולה בשנת תרצ"ז.

א) כפי הנראה יש כאן טעות המצתיק, והגהנו לפי מה
שנדפס בכמה דפוסי העץ חיים, וכן נראה גם מהמשך התשובה.
ב) תשובה זו שלח אאיז לחברי מועצת גדולי התורה של

לאע) היא גאולתן של ישראל, בתחלה קמעה קמעה כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת.

ד) אין לנו לגור פן יהיו אחינו החפשים צהיות רסן הממשלה צידם להשתרר עלינו כאוות נפשם, יען כי לצד שאין מעטור לה' להושיע לתופשי החורה שידם הם תהיה על העליונה לצד שסוף האמת שהיא החורה לנלח, הנה כבר הורונו חז"ל בצרכות דף י' בהגן כצשי דרחמנא למה לך, מאי דמיפקדת איבעי לך למיעבד ומאי דניחא קמי קוב"ה לעבד.

ה) אל לנו לאבד צידים שעה מלאה סוד עולמים כזו, אם את רבן של כל הנביאים קנס הקב"ה באמרו לו (צרכות ז') כשרציתי לא רצית עכשיו שאתה רוצה איני רוצה, עאכ"כ שכל עלמותינו אנו יתמי דיתמי תרעונה מקנס אשר כזה.

נלך נא לבעט דרכנו באמונה שלמה, כי הקו החודר בשעה זו אלינו דרך הערפל העמום יהיה לאור עולם.

יהודא ליב צירלסאהן

אב"ד קטעטעניצ

ורב הכולל צמדינת צסרביא

תמה אני על הגאון האדיר הזה שילא לדון בדבר חמור כזה עפ"י דברי אגדה, ובלתי ספק שלא תעלה על דעת הגאון כ"י להתיר עגונה, אעפ"י שמאוד חשו חכ"ל לתקנתה, עפ"י דברי אגדה וכלל כגון זה נאמר אין למדין הלכה מן המדרשות ולא מן ההגדות, ירושלמי פ"ב דפאה, (ועיין תוס' יו"ט צרכות פ"ה משנה ד'), וצפרע צנידון שלפנינו, אעפ"י שאין משיבין על הדרוש מ"מ אם לדין יש חסובה וקשה מאד לסמוך על ראיות הללו להלכה למעשה.

א. בנה יסודו, כי "פלגי מים לצ מלך ציד ד"י" אמנם ידוע דרשת ר' ישמעאל מוצא בילקוט משלי כ"א, אם זכה העולם הקב"ה מעט לצ המלך לעובה, ואם לא זכה העולם הקב"ה מעט לגזרות קשות, ומי יודע אם מאורע זו, נתינת חלק קטן של ארצנו הקדושה לעם ישראל, על ידי השתדלות חפשי ישראל בכלל העיה לעובה או בכלל העיה לגזרות קשות תחשב, ואם תאמר שזכות הדור תוכיח, יותר מסתבר לומר שגזרה קשה היא, ויפה דיבר הגאון כ"י צסוף ראה זו שהביא דברי חז"ל שאין אדם נוקף אצבעו מלמעט אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה.

ב. מה שבעט הגאון כ"י שהתכוונת ממלכת ישראל צאה הפעם צתור משבג הנחוץ צצביל חלות הנם השלם וכו' כמאמר הזוהר לך לך ד' פ"ח ע"א וכו', אמינא אנה דהבעדר יפה ממליאות הרע, ועיין שם סוף מאמר הזוהר ה"ל, ד"א אני לדודי דהא תנין שכינתא לא אשתכחת

עמהון דחייביא כיון דאתי צר נש לאתדכאה ולמקרב צבי דקצ"ה כדון שכינתא שריא עלי' הה"ד אני לדודי צקדמייתא ועלי' תשוקתו לצתר אתא צר נש לאתדכאה מדכאין לי, ע"כ. הורה לנו צמאמר הזה דאע"ג דקאמר מעיקרא, אני לדודי לאתקנא לי דוכתא צקדמייתא ולצתר ועלי' תשוקתו, משום דצרכאן דלעילא לא שריין צאתר ריקניא, הכנה זו לאו שמיא הכנה אם הוא אתר דחייביא, ואיך נבעט צזה שארץ נתנה ציד רשע היא הכנה לגאולתנו השלמה העתידה לצוא צצ"א.

ג. כתב כי כך הוא כונת הירושלמי וכו'. המעיין צירושלמי ימצא שיש להוכיח גם משם כדצרינו צמאמר הזוהר ה"ל שהתחלה צריכה להיות על ידי זכאי ולדיק משום דשכינתא וצרכאן דלעילא לא שריין צאתר דחייביא, כי הירושלמי מציא שם לדוגמא מעשה דמרדכי צשושן הצירה, צתחילה ומרדכי יושב צשער המלך, ואח"כ ויקח המן את הלבוש ואת הסוס ואח"כ וישב מרדכי אל שער המלך ואח"כ ומרדכי ילא מלפני המלך בלבוש מלכות ואח"כ ליהודים היתה אורה ושמחה, ע"כ. דוגמא זו תורה כי התחלת גאולת ישראל היא הרמת קרן לדיק, כמאמר הכתוב צצרכות לדיקים ישמח העם.

ד. כתב הגאון שליט"א ואין לנו לגור וכו'. ואיך לא נגור שאחינו החפשים צעת תהיה רסן הממשלה צידם ישחררו עלינו ויעשו כל הפעולות להדיח את עם ישראל מאלקויו, הלא כבר היה זה לעולמים עת היו אצותינו צארלם כאשר צבר אגרוף הרשעה השחיתו והתעיבו להעלות חרון אף ד' על ישראל ולא הועילה נדקת הדיקים, ולמה זה נבעט שיד תופשי החורה תהיה על העליונה, הלא גם נצואת הנביאים לא הועילה נגד המשחיתים והמחבלים כרם ד' לצאות, וילעיבו צמלאכי ד'.

וכי על זה וכיוצא בו נאמר צהדי כצשי דרחמנא למה לך, מאי דמיפקדת איבעי לך למיעבד ומה דניחא קמיה קוב"ה לעבדף הלא אדרבה מפקדין שלא להתחצר עם רשעים, ואיך לא נגור מהגורל שעלה ציהושפע מלך יהודה צהתחצרו עם אחאצ צרמות גלעד צהלחמו צארם צעלת נביאי השקר וילא עליו הקסף מאת ד', ומה עלתה לו כאשר נתחצר עם אחזיהו מלך ישראל לעשות אניות וינצא לו נביא ד' [ד"ה צ' כ' ל"ז] צהתחצרך עם אחזיהו פרץ ד' את מעשיך וישצרו האניות.

ה. כתב עוד, אל לנו לאבד צידים שעה מלאה סוד עולמים וכו'. פשיעא ליה להגאון שרלון ד' הוא שנוכח עתה ממלכת ישראל צאופן שהיעיה לפנינו מלכות צריעאני' השם יר"ה, ולדידי פשיעא לי שגם צלעדי העעם שאין לנו להתחצר עם החפשים, נגד רלון ד' ונגד עוצתן של ישראל הוא לכונן ממלכת ישראל ערם צוא שליח ד' משיח

לחומות העולם, ושלא יעלו חומה מן הגולה, אם כן למה מלך משיח בא לקבץ גלוותיהן של ישראל. ופירשו המפרשים שזכו ענין של משיח להעלות כל ישראל יחד מהגלות ואם חלילה יעשו צעזעמים כך יפסידו גאולת המשיח.

אחרי הדברים האלה הנני בשאלה האם אין לנו לגור שאם נקבל צריון מתנה זו של מלכות צריעאני שנהיה ח"ו בכלל המעפילים לעלות הבהרה נגד ריון ד', על כן חוצת האגודת ישראל בהתאם לתכניתה לפתור את כל השאלות על פי רוח התורה למאן במתנה זו, ולהתחנן לפני מלכות צריעאני שאם מפלגה ישראלית תסכים לקבלת מתנה זו תנאי זה מתנה עמה שיהיה הדת חפשיית, שיהיה האפשרות בידי יראי ד' לחיות שמה עפ"י רוח התורה, ולהגיד לפני מלכי ארץ ושירה שאם אמנם מחכים אנחנו לקיבוץ גלוותינו ולקיבוץ פזורינו מירכתי ארץ ולבא לציון צרנה ולירושלים בשמחת עולם, אבל רנונו לראות את מלכנו משיח ד' אלקי יעקב כה ירצה השם צ"א.

מרדכי ראטטענבערג

רב אצ"ד דקה"י אנטווערפערן

נדקינו אשר אנו מחכים לו בכל יום שיבוא, דאיחא צ"ס כתובות דף ק"י ע"ב דאמר רב יהודה כל העולה מצבל לא"י עובר בעשה שנאמר צבלה יוצאו ושמה יהיו וכו' ורבי זירא האי בכלי שרת כתיב ורב יהודה כתיב קרא אחרינא השבעתי אתכם בנות ירושלים וכו' ור"ז האי שלא יעלו ישראל כחומה, ור"י השבעתי אחרינא כתיב, ופרש"י כחומה: יחד ציד חזקה, אלמא דכו"ע מודי דעל זה השביע הקצ"ה את ישראל שלא יעירו ולא יעוררו את האהבה לעלות יחד לא"י ואין לך כחומה יותר מלכוון ממלכת ישראל בארץ ישראל, ועיין באהבת יהונתן להגאון ר' יהונתן ז"ל בהפטרה לשבת נחמו שכתב על פסוק זה דהשבעתי אתכם וז"ל וזהו פירושו דכנסת ישראל לוחת צאלה ושבעה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה, נגד קיבוץ ישראל באם שהכל נועדו יחדיו לעלות לירושלים וכל החומות מסכימים אפ"ה לוחה שחלילה שתלך שמה. ומי יכול לשער גודל ההפסד שיוכל ללוחה מה לגאולה האמיתית עיין מדרש רבה שיר השירים על פסוק זה דהשבעתי, ר' חלבו אומר ארבע שבעות יש כאן השביע את ישראל שלא ימרדו על המלכות ושלא ידחקו את הקץ ושלא יגלו מסעירין שלהם

